

Projekt „Defining VET Professions“

Hana Čiháková

Partnerství TTnet ČR

Národní ústav odborného vzdělávání

konference

**Příprava profesního standardu učitelů
odborných předmětů a odborného výcviku**
26. – 27. 11. 2007, Kostelec nad Černými lesy

„Defining VET Professions CEDEFOP Thessaloniki

- zpráva vypracována na základě dotazníkového šetření v deseti zemích (Finsko, Velká Británie, Dánsko, Německo, Estonsko, Itálie, Litevsko, Lotyšsko, Maďarsko)
- závěry vycházejí z popisů povolání učitelů, učitelů odborné přípravy a ředitelů v počátečním odborném vzdělávání
- provedeno 90 šetření v proporčním zastoupení jak zemí, tak povolání
- překvapivě podobné problémy a výsledky ve všech zúčastněných zemích

Cíle projektu

- přispět k rozvoji společného **evropského kvalifikačního rámce** pro povolání učitele v počátečním odborném vzdělávání
- **analýza rolí, odpovědností a kompetencí** povolání učitelů odborných předmětů a odborné přípravy a ředitelů v počátečním odborném vzdělávání a trendů v jejich vývoji provedená v mezinárodním partnerství

Využití výsledků projektu

- **Kvalifikační standard bude založen na kompetencích v širším slova smyslu (vědomosti, dovednosti a osobnostní a odborné kompetence)**
- **rámec kompetencí může sloužit jako nástroj pro zajištění kvality, pro rozvoj dovedností a osobnostních způsobilostí**
- **základ pro počáteční i další vzdělávání a přípravu učitelů odborného vzdělávání**
- **nástroj pro uznávání neformálního vzdělávání a informálního učení**

Evropský kontext

- **nedostatek zkušených a schopných pracovníků v odborném vzdělávání má vliv na pracovní trh**
- **školy soutěží v získávání žáků**
- **důležitost koordinace a konvergence systémů počátečního a dalšího odborného vzdělávání v jeden systém celoživotního učení**
- **bude se zvyšovat potřeba transparentnosti a homogenity systému přípravy učitelů a mistrů**
- **tendence k decentralizaci vzdělávacích systémů**

Všeobecné závěry

- **všechny tři skupiny (učitelé, učitelé odborné přípravy a ředitelé) se cítí být společensky podhodnoceny, jejich práce není dostatečně uznána**
- **pocitují zahlcení administrativou (týká se všech tří pracovních pozic)**
- **vyslovují znepokojení nad malým zájmem a motivací studentů**
- **problémy s narušováním studia studenty**
- **shodují se v nutnosti být proškoleni v oblasti zajišťování kvality**

Výzvy a otázky

- **Měly by se národní standardy použít ke zlepšení vyučování a učení?**
- **Měla by se regulace učitelského povolání centralizovat nebo decentralizovat?**
- **Mělo by se snížit administrativní zatížení učitelů a jejich role v zajišťování kvality?**
- **Mělo by proběhnout více školení pro zajištění kvality?**
- **Měli by se učitelé v odborném vzdělávání dále školit v tom, jak řešit vyrušování při vyučování?**
- **Měly by mít kolektivní smlouvy národní charakter?**

1. Učitelé odborných předmětů Administrativa a řízení – schopnosti

- **orientovat se a účastnit se při procesu přijímání nových studentů**
- **vést, zaznamenávat a udržovat záznamy o pokroku studentů**
- **nabízet poradenství o dalších možnostech v kariéře studentů**

Pedagogika

- **používat vhodné teorie učení tak, aby způsob učení byl různorodý a pružný a vyhovoval tak různým potřebám studentů**
- **získat reflexi vlastní práce a tím možnost identifikovat potřeby vlastního rozvoje**
- **vytvořit bezpečné a motivující prostředí pro učení**
- **jasně a efektivně rozvrhovat a předávat informace**
- **vybírat a používat efektivní zdroje obsahu učení včetně nových technologií**
- **navrhovat a rozvíjet různé vzdělávací programy**

Vytváření a udržování vnitřních a vnějších sítí

- **spolupracovat s kolegy a vytvářet tak prostor pro vzájemnou podporu a předávání dobrých zkušeností**
- **mít povědomí o vnějším prostředí (priority vlády a zaměstnavatelů jsou důležité k pochopení a přijetí změn)**
- **udržovat styk s osobami vně systému (včetně rodičů), napomáhat k rozvoji efektivního kariérového poradenství**

Rozvoj

- **vyhodnocovat vlastní potřeby dalšího odborného rozvoje za pomoci zpětné vazby a sebereflexe**
- **číst a studovat odborné časopisy a publikace a zahrnovat do výuky prvky vědy a výzkumu.**

Zajištění kvality

- **přesně zaznamenávat docházku studentů, jejich pokrok a výsledky studia**
- **předávat tyto záznamy těm, kteří o ně mají oprávněný zájem**
- **hodnotit svou vlastní efektivitu práce a vlastní příspěvek k práci celé školy (vzájemná hodnocení práce všech zúčastněných)**

2. Učitelé odborné přípravy v počátečním odborném vzdělávání

- **příliš mnoho administrativních povinností a odpovědností mimo vlastní výuku**
- **sporadické využívání nových metod výuky**
- **výrazná potřeba pedagogických dovedností**
- **stoupá důležitost podpory zkušených mentorů**
- **omezené možnosti dalšího vzdělávání, nízká motivace pro účast**
- **minimální role v účasti na zajišťování kvality**

Výzvy

- **získávání studentů**
- **udržení absolventů v oboru po ukončení školy**
- **výuka či předání tradičních pracovních „ctností“**
- **nedostatek základních dovedností u studentů**
- **dostatečné další vzdělávání učitelů odborné přípravy**
- **stárnutí generace učitelů odborné přípravy pracujících na plný úvazek**
- **motivace studentů**
- **některým učitelům dělá problémy držet krok se zaváděním nových technologií**

Administrativa a řízení

- **účast v přijímacím řízení**
- **organizování profesní přípravy**
- **účast na zkouškách a přípravách testů**
- **orientace ve smlouvách**
- **příprava rozpočtů, kalkulace mezd**
- **hodnocení učňů**
- **řízení projektů**

Pedagogika

- **spojit učení a práci**
- **nacházet příležitosti k učení v pracovním procesu**
- **vést a motivovat učně**
- **pracovat individuálně s jednotlivými učiteli**

Vytváření a udržování vnitřních a vnějších sítí

- **setkávat se s vedením podniků**
- **udržovat kontakty s organizacemi zaměstnavatelů, s odbory**
- **spolupracovat s místními veřejnými institucemi**
- **spolupracovat se školami, poradenskými agenturami a centry dalšího vzdělávání**
- **vyjednávat a řešit případné konflikty**

Rozvoj

- **stanovovat takové cíle, které povedou k rozvoji**
- **profesionální rozvoj v psychologii, v pedagogice, v „měkkých dovednostech“, v jazycích, ve svém oboru**

Zajištění kvality

- **znát zásady a metody sebehodnocení a hodnocení kolegy**
- **mít komunikační dovednosti a dodržovat zásady týmové práce**
- **využívat výsledky k rozvoji vlastní práce i práce instituce**

3. Ředitelé škol počátečního odborného vzdělávání

- **pocit zahlcení administrativou**
- **nutnost vytváření strategií a plánů pro budoucnost se zvětšuje**
- **role pedagogická se zmenšuje**
- **relativně vysoké společenské postavení a s tím související přitažlivost pozice**

Výzvy

- **umožnit ředitelům věnovat více prostoru a času nejdůležitějšímu úkolu, tj. pedagogickému vedení, rozvoji a inovaci**
- **zakotvit opravdový systém zajištění kvality v chodu škol, a z toho vyplývající potřeba, aby ředitelé skutečně tomuto úkolu porozuměli, neboť úloha ředitelů je zde zásadní**
- **internacionalizace se většinou chápe jen ve smyslu mobilit a účasti v projektech, je však potřeba též získat přehled o mezinárodních kurikulech a vzdělávacích programech**

